

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 16.

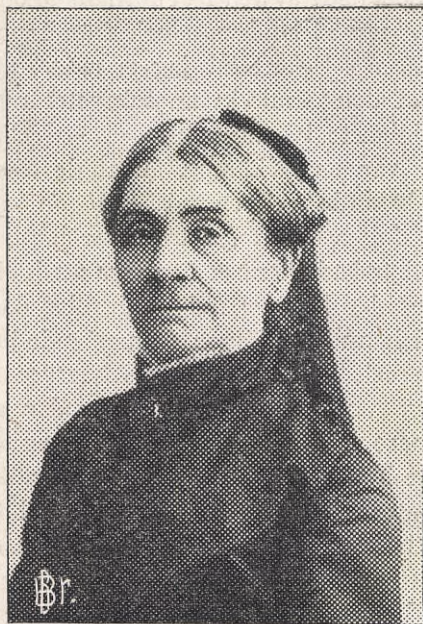
Stockholm 30 April 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 »... » 3: 50 1/4 »... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. — Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	---	--	---

Aasta Hansteen.

En kvinnosakens veteran.

Aasta Hansteen är död, så lyder budskapet från Kristiania, återgifvet i våra tidningar tillika med en kortfattad notis om hvem den döda i lifstiden var. För den svenska allmänheten säger namnet Aasta Hansteen ej mycket, det buller, hvaraf det en gång åtföljdes, var ju knappt af den art att det gaf genljud ut öf-

saks genombrottstid, och hon var, om icke en typisk representant därför, så dess längst gående konsekvens.

För mig återväckte underrättelsen om fröken Aasta Hansteens fränfalle minnet af mitt första och enda personliga sammanträffande med henne. Det var under »det nordiske kvindesagsmöde i Kristiania» sommaren 1902 — det första större sådant, de skandinaviska länderna bevitnat, och hvad som sedan dess inträffat gör det ej troligt, att det snart kommer att återupprepas — som sagdt, vid detta tillfälle var det jag såg Aasta Hansteen. Från första stund hade vi främlingar lagt märke till den lilla magra, gamla damen med de starka, om ett intensivt intresse vittnande dragen, hvilken följde förhandlingarna med, jag kan godt säga, glödande uppmärksamhet och som med frenetisk entusiasm lade detta sitt intresse i dagen. Vi fingo snart veta, att den entusiastiska mötesdeltagarinnan var Aasta Hansteen, den så mycket omtalade, förhånade och beleda norska kvinnosaksförkämper. Tiden och motgångarna hade ej afslipat kantigheterna och gjort excentriciteten mindre framträdande, men hvilken glans öfver det sträfva ansiktet. Uttrycket var en segrares. Och hvad var hon annat? Hvad hon kämpat och blödt för, den sak, som, efter hvad det heter i ett af hennes eftermälen, för henne icke var ett socialt problem utan en religiös idé, hade ändtligen vunnit erkännande. Hela detta möte, där hundratals kvinnor från

ver det egna landets gränser. Men för dem, som äro initierade i den mäktiga sociala rörelse, som heter kvinnosaken, hvilken hjältar eller martyrer hafva kosmopolitisk klang, för dem är nyheten om den gamla kvinnosaksveteranens bortgång en slags »begivenhet» med en hel rad idéförbindelser i följe. Med henne har ju ett helt tidevarf så att säga gått i grafven, vår

nordens alla länder samlats till kongress för att dryfta för deras kön viktiga frågor, universitetets aula ställd till deras förfogande, landets yppersta män lyssnande aktningsfullt till kvinnornas ord, pressen deras underdåniga slaf! I sanning aldrig hade väl en dröm på ett underbarare sätt förverkligats, den dröm som 70-talets kvinnor drömt, men som blott få af dem hoppats se omsatt i handling. Aasta Hansteen hade varit en af de få troende och därför kunde hon nu räkna sig till godo det uppnådda resultatet.

Ej under att hon strålade, att hon tillropade talarinnorna på katedern ett bravo! bravo! med en stämman, som mer påminde om ett af dessa föraktade »mandfolks» röstresurser, än om ett fint kvinnligt väsens. Gamla Aasta Hansteen hade fått rätt, kvinnornas dag hade kommit, nu kunde hon lägga sitt hufvud till ro.

Detta var dock hvad hon minst af allt tänkte på under de dagarna. Med sina 78 år var hon hvad uthållighet beträffar den ungdomligaste, outtröttligaste af alla mötesdeltagarna, vare sig det gällde allvarliga förhandlingar eller glada fester. Öfverallt syntes hennes originella lilla figur alltid intensivt deltagande med lif och själ. Hur kom hon ej oss yngre på skam, de af oss hvilkas uppmärksamhet så lätt slappades, då ett föredrag drog ut på tiden och som under tyngden af kvinnofrågor nas mängd och det ovissa i deras lösning kanske i all hemlighet tillhviskat oss själfva ett klenmodigt och skeptiskt: »à quoi bon!» För henne fanns det ingen klenmodighet, intet tvifvel, hon visste »hvad det tjänat till» alltsammans, strider, förföljelser och begabberi. Segern var vunnen, nu kunde hon glädjas. Inför denna segervisshetens glädje; så gripande emedan den som identifierade segern med sig själf aldrig skulle få njuta dess frukter, glömde man det kantiga, osköna, ja, löjliga i gamla Aasta Hansteens väsen. Hon blef en vördnadsvärd gestalt, inför hvilken man böjde sig med aktning och beundran och aldrig har det så ofta använda skaldeordet synts mig bättre tillämpligt än på henne: »Något tålde hon skrattas åt, men mera hedras ändå».

*

Det är ett vackert eftermäle hennes landsmän nu ägna minnet af Aasta Hansteen, hon, som en gång på 70-talet var »ett spektakel for hele byen», där hennes karlavulna sätt och utmanande åthäfvor brukade tilldraga sig en mindre smickrande uppmärksamhet från stadens gatpojkers sida. Hon sades också ha haft för vana att beväpna sig med en ridpiska för att freda sig för »de slemme mandfolks» närgångenhet. Men detta var i kvinnosakens barbariska tidsålder, nu har Aasta länge fått gå i fred, äfven om erkännandet för hvad hon varit och verkat först kommit i hennes sena lefnadskväll.

När hon den 13 april efter en lång och svår sista

sjukdom gick ur tiden, hade hon uppnått sitt 84:de år. Hon var dotter af den berömda astronomen, professor Chr. Hansteen, och hennes uppfostran hade varit vördad. I ungdomen ägnade hon sig först åt konstnärbanan, hann därinom en viss fulländning, hvarom bl. a. det porträtt af hennes far, som finnes i nationalgalleriet, bär vittne. Men arbetet för kvinnornas sociala och andliga frigörelse blef dock Aasta Hansteens lifsmål och för detta har hon verkat både i tal och skrift. Med obetvingligt mod, säger den norska tidning, hvarur jag hämtat de biografiska uppgifter, som här meddelas — och det fordrades mod den tiden för att tala kvinnosak — med lågande hänförelse och indignationens hetta grep hon sig an med sitt verk, fördommarnas undanrödjande. »Kvindernes Mening om Kvindernes Underkuelse», »Kvinden skabt i Guds Billede» och en hel del andra litterära bidrag blefvo hennes skriftliga inlägg i striden. Hennes muntliga bestod i föredrag, som väckte åtskillig förargelse. Aasta Hansteen blef också i midten af 70-talet föremål för mycket åtlöje och missförstånd i den tidens i hög grad småstadsaktiga Kristiania, särskildt väckte hennes föredrag på Klingenberg om »Kvindesagen» anstöt och åtföljdes af en episod, som går igen i Gunnar Heibergs bekanta stycke »Tante Ulrikke», där Aasta Hansteen stått modell till hufvudfiguren. — Trött på striden reste Aasta Hansten öfver till Amerika, där hon vistades i 9 år. När hon 1889 återvände till Norge hadestora förändringar försiggått, och ehuru hon fortfor att i skrift med samma glöd förfäktat sina meningar, var man nu bättre rustad att förstå henne. Och, som vi sett, erkännandet kom till sist. Vid Kvindesagsmötet 1902 hade åt den förr förhånade och afskydda Aasta Hansteen af landsmän och främlingar tillerkänts hedersplatsen. Säkert tar jag ej miste, att de sommardagarna af den gamla kvinnosaksveteranen räknades för de lyckligaste i hennes lif.

Aasta Hansteen var en förkämpe, en af de oförskräcktaste, mest glödande och energiska någon sak ägt, men hon var ingen förare, därtill var hennes natur alltför litet behärskad, hennes förmåga att hålla måtta alltför begränsad. Hennes inflytande blef därför mindre än hvad hennes onekligen framstående begåfning och värmen och kraften i hennes öfvertygelse gifvit en rätt att vänta. Helt visst dömer den af hennes minnestecknare sant, som menar, att hennes styrka låg däri, att hon var en djupt religiös natur, som i sin sträfvan att höja sitt kön siktade, som hon själf en gång sagt, högre än till politisk rösträtt, nämligen till mänsklighetens förändligande.

Kärnan i Aasta Hansteens personlighet var en mot höga mål riktad idealism. Häri, samt i en ljus framtidstro, låg hennes makt.

LOTTEN DAHLGREN.

De kommunalt anställda barnmorskornas lönefråga.

Enligt senast tillgängliga statistiska uppgifter öfver kommunalt anställda barnmorskor funnos år 1906 2,024, ett antal som sedan dess icke afsevärdt kan hafva förändradt sig. Kännedomen om denna kårs förhållanden och lönevillkor har säkerligen varit ringa bland allmänheten. Genom att deras lönefråga nu föreligger till behandling vid innevarande års riksdag hafva emellertid en del frågan belysande fakta framkommit, som förtjäna att närmare granskas och framhållas.

I det af medicinalstyrelsen utarbetade och framlagda förslaget till reglering af barnmorskornas löner föreslås, att minimilönen ej borde understiga kr. 200, hvaraf högst 75 kr. finge utgå i naturaförmåner. Den kontanta lönen kunde således komma att utgå med 125 kronor.

K. Maj:ts proposition till riksdagen föreslår en lön af minst 300 kr. samt bostad och vedbrand, eller ock ersättning härför med minst 100 kronor.

Vid barnmorskornas extra ombudsmöte i Stockholm sistlidne februari enades de själfva i ett uttalande af att en minimilön af 400 kr. samt bostad och fri vedbrand borde för dem fastslås.

Doktor Knut Kjellberg m. fl. hafva i andra kamaren motionerat för samma lönevillkor, som barnmorskorna framställt, likaså i särskild motion hrr J. J. Nyström och G. Thavenius, hvare flere riksdagsmän instämt.

Af ofvanstående framgår således, om vi först skärskåda medicinalstyrelsens utlåtande, att barnmorskans lön kan hafva utgått med mindre än kr. 200, hvilket dock medicinalstyrelsen nu vill fixera såsom minimilön. K. Maj:t höjer denna minimilön med 100 kronor samt bostad och fri vedbrand. Barnmorskorna själfva åter begära 100 kronor mera än hvad i k. propositionen föreslagits, och doktor Kjellberg och öfriga motionärer instämma i denna, som man måste tycka, ganska måttliga begäran.

Vid årets riksdag har småskollärarinnornas lönefråga lösts med den välbehöfliga begynnelselönen af 500 kronor samt tre ålderstillägg å 60 kr. Icke utan skäl uppdraga hrr Byström och Thavenius i sin motion en paralell mellan barnmorskornas och småskollärarinnornas förhållanden, på hvilken torde vara lämpligt, att något närmare ingå, icke för att på ringaste sätt förminska den nu fastslagna nödvändigheten af förbättring i småskollärarinnornas ställning, men väl därför, att de skäl, som gällt vid genomförandet af deras löne reglering — och ännu några därtill — kunna framhållas äfven i fråga om barnmorskornas.

Barnmorskan och småskollärarinnan lefva under liknande förhållanden. Hvad den ena behöfver af lifvets nödortft behöfver äfven den andra. Lefnadsom-

kostnaderna på landsbygden äro lika stora för dem båda. Men intet hindrar lärarinnan, att på sin lediga tid taga i med sådant arbete, som hon icke har råd att leja för, såsom skurning, tvätt, gräfning i jorden, potatisupptagning m. m. Barnmorskan åter är af sitt reglemente förbjuden att syssla med grof arbete, hon måste hålla sina händer fina och mjuka, där får ej finnas några skråmor på dem, endast *en* sådan skulle kunna vara till oberäknelig fara vid utöfvandet af hennes ansvarsfulla yrke.

Här blir nu en skillnad mellan barnmorskans och lärarinnans förhållanden. Det är ej blott sin lön de kunna lefva på, så mycket förstår hvarje tänkande människa, det är genom det arbete, de uträtta vid sidan af det affönade, som de blifva i stånd till att uppehålla sig. Och detta arbete, just det nödvändiga dagsarbetet, är af tjänstgöringsreglementet förbjudet för barnmorskan. Skall hon då möjligen, genom de extra inkomster hon kan hafva vid enskilda förlossningsfall, kunna förtjäna så mycket, att hon kan hafva råd att betala för sådant arbete?

Enligt den utredning, som föreligger, kan barnmorska förtjäna från 50 öre till 5 kronor för hvarje förrättning — detta på landet, i stad anstald barnmorska kan ju förtjäna mera, men här är endast tal om de förra. Medeltalet förlossningar per barnmorska är omkring 50 per år. Inkomsten däraf kan beräknas i medeltal till 100 kronor per år. Med dessa 100 kronors inkomst har således barnmorskan i bästa fall — om de enskilda motionärernas förslag går igenom — kommit upp till en småskollärarinnas begynnelselön, om K. Maj:ts förslag åter går igenom, är hon vida sämre stald än lärarinnan. Huru skulle hon kunna löna en tjänarinna att förrätta arbete åt sig? Det, som i hennes reglemente är fastställt såsom en enkel plikt, som hon har att uppfylla vid utöfvandet af sitt yrke — att hålla sina händer fina och mjuka — blir till ett hån och en grymhet, hon *kan* icke hålla det.

Lärarinnan har sina ferier, då hon skulle kunna förtjäna genom extra arbete eller — om hennes förhållanden tillåta det — då hon kan hvila och sköta sig. Barnmorskan har inga ferier, som kunna gifva henne utsikt vare sig till extra arbetsförtjänst eller till hvila. Året om måste hon vara till hands i sin makt-påliggande och svåra tjänst, hon kan aldrig vara riktigt lugn för att icke ett sjukbud kommer, och då, om det är dag eller natt, måste hon ut, i hvad väder det vara må, och färdas ofta på långa och svåra vägar. Lugn och glad och rådig skall hon då vara, när hon kommer fram till den sjuka, icke trött och utsläpad eller svältfödd, ty då duger hon icke till mycket. Man kommer att tänka på den föreslagna minimilönen

af 200 kronor. Huru vore det möjligt att icke vara trött och utsläpad och svältfödd på densamma!

Låtom oss emellertid släppa parallellen med småskollärarynnan. Barnmorskans sak talar för sig själf, äfven denna jämförelse förutan. När hon kommer till sjukbädden skall hon hafva med sig medel för antiseptisk behandling. Hvem betalar henne för detta? Ofta är det svårt nog för henne att få ut sitt lilla arvode för förlossningen, hvilket understundom ju är så lågt satt som till 50 öre. I en kommun t. ex., där barnmorskans lön var 150 kronor, var taxan vid hvarje särskild förlossning 50 öre för statfolk och 1:50 för torpare, och där intet fanns att betala med, blef det ofta ingenting alls. Men lika fullt var det barnmorskans skyldighet att behandla de sjuka antiseptiskt. Medlen därtill fingo tagas af hennes 150 kronors lön.

Vi kunna ju nu anse, att så bedröfliga förhållanden, som det sist anförda, icke längre skola kunna förekomma. Och när riksdagen nu upptager barnmorskornas lönefråga till behandling få vi väl hoppas, att det icke endast blir för att afhjälpa dylika skriande missförhållanden, utan för att göra deras ställning verkligt dräglig. *Huru* det varit möjligt för många af dem att existera under de förhållanden, som varit, är svårt att fatta, ja, helt enkelt obegripligt, och det är icke en dag för tidigt att kommun — och stat — känna sin förpliktelse att förbättra deras ställning.

När Svenska allmänna barnmorskeförbundet den 17 februari vid sitt extra ombudsmöte uttalade sig sålunda:

»Mötet anser, att i det förslag till barnmorskereglemente, hvilket snart lär föreläggas riksdagen till afgörande, minimilönen bör bestämmas till minst 400 kronor, jämte bostad och vedbrand, och får mötet äfvenledes enhälligt uttala sin värdsamma anhallan, att staten måtte med någon del bidra till barnmorskornas aflönande»,

framhölls därvid synpunkter och önskemål af så rimlig innebörd, att man väl får hoppas att riksdagen, som visat sig förstå och behjarta en annan, ganska likställd kårs, småskollärarynnorna, små och svåra förhållanden, äfven måtte taga sig an barnmorskornas lönefråga och lösa den så, att de kvinnor, som ägna sig åt detta maktpåliggande och ansvarsfulla kall, icke må behöfva lida stora och svåra umbäranden i fråga om det, som hör till själfva livvets uppehälle och nödtorft. Deras i och för sig själfuppoftande verksamhet må väl lättas genom en något så när säkerställd existens. För att den skall blifva det, är en fastslagen minimilön af 400 kronor det minsta tänkbara, och vi våga uttala en förhoppning att den uppfattningen måtte göra sig gällande, när riksdagen går att fatta beslut i lönerogleringsfrågan.

Fredrika-Bremer-Förbundets 3:dje kretsmöte.

Den 21 och 22 april hölls i Malmö och Lund under liflig anslutning Fr.-Br.-F:s årliga kretsmöte. Bland andra, som bevistade mötet, voro Förbundets ordförande, medlemmar af centralstyrelsen, ordförandena i Linköpings- och Helsingborgskretsarna, representant för den nybildade Strengnäs-kretsen, förbundsombud m. fl.

Kl. $\frac{1}{2}$ 11 på tisdagen samlades mötesdeltagarna i Frimurareordens rymliga och trefliga lokal och hälsades välkomna af kretsens vice ordförande, fru A. Lewenhagen, då dess ordförande på grund af sjukdom inom sin familj var förhindrad att närvara på förmiddagen. Sedan fru A. Montelius utsetts att leda dagens förhandlingar, togo dessa sin början med en redogörelse för hvad som blifvit åtgjort i de frågor, som varit föremål för behandling vid förra kretsmötet. Vid den diskussion angående yrkeskolor för kvinnlig ungdom, som förekommit vid nämnda möte, hade det bjärt belysts, hvilka stora olägenheter, som bristen på skolundervisningens praktiska läggning medförde, och beslut hade fattats om hänvändning till centralstyrelsen med begäran, att den i detta ärende ville vända sig till den af k. m:t tillsatta läroverkskommittén. Äfvenledes hade med anledning af yrkesskolefrågan önskvärdheten framhållits af att upplysningar samlades om de donationer, som gifvits i ändamål att bereda under-

visning i slöjd m. m. och huruvida dessa vore på ett effektivt sätt använda. Och slutligen hade vid frågan om brister i lagstiftningen för kvinnan och medlen till dessas afhjälpande beslut fattats om hemställen hos styrelsen, att den ville låta utarbete formulär till testamenten och till beredande af lifränta, hvarigenom donerade medel kunde blifva undantagna mannens förvaltning. Det upplystes om, att samtliga de sålunda meddelade uppdragen af styrelsen utförts, om än med afseende å upplysning angående förefintliga fonder mycket ännu återstode att inhämta.

Kretsombuden lämnade härefter redogörelser för sina respektiva kretsar, hvaraf framgick, att verksamheten fortfarande pågick i samma riktning, som från början inslagits. Allra mest lifaktig hade naturligtvis den stora *Malmö-Lund-kretsen* visat sig; ett synnerligen omfattande upplysningsarbete i sociala frågor genom föredrag och kurser hade utförts. Äfven för mera rent praktiska ämnen såsom husmodersskola, hemmets förenkling (solidaridéerna), platsförmedling för bildade kvinnor m. m. hade kretsen verkat. *Helsingborgs-kretsen* fortsatte med diskussioner och föredrag samt med ett cirkulerande bibliotek med litteratur i sociala ämnen, och hade anordnat en skolkökskurs för kontorister och bodbiträden, som icke

haft tillfälle att i egna hem lära något i den vägen. *Linköpings-kretsen* hade sina arbets- och samkvämsaftnar för fabriksflickor och med dem jämställde unga kvinnor och hade äfvenledes för dem anordnat en skolkökskurs; kretsen hade glädjen se sin verksamhet högt uppskattad af dem den gällde. *Strengnäs-kretsen*, den yngsta i laget, var i full gång med att arbeta för en ökning af Södermanlands läns stipendiefond och för ett skolkök inom samhället.

De kretsar, som icke voro representerade vid mötet, hade insändt korta redogörelser, hvilka upplästes af sekreteraren. *Arvika-kretsen* hade koncentrerat sitt arbete på att få till stånd en barnkrubba. *Motala-kretsen* hade fortfarande haft sin verksamhet förlagd bland fabriksarbeterskor och samlat dem till underhållning eller inlärande af nyttigt handarbete. *Nora-kretsen* hade haft månatliga samkväm med uppläsning af föredrag eller diskussioner i på dagordningen stående sociala frågor.

Förmiddagen upptogs för öfrigt af öfverläggning angående en del organisationsfrågor och afslutades med en stunds angenämt sällskapande vid en kopp te.

Sedan man härefter tagit tiden i akt för att bese några af Malmö sevärdheter såsom Hemslöjden, Mjölkdroppen, museet m. m., samlades man på nytt för att åhöra sekreterarens i stipendieinstitutionen, fröken M. Silow, intressanta redogörelse för stipendiefondernas uppkomst och utveckling. Föredraget väckte hos de närvarande till lifs önskan om Malmöhus läns stipendiefonds förstärkning och beslut fattades, att så snart som möjligt sätta i gång arbete härför.

En af kretsstyrelsens medlemmar gaf i sitt hem middag för centralstyrelsens och de olika kretsarnas representanter, hvarefter på kvällen följde ett offentligt föredrag af fru M. Anholm om behovet af *kvinnlig yrkesinspektion*. Hon påpekade, huru otillräcklig inspektionen öfver hufvudtaget vore i Sverige, i det endast 8 yrkesinspektörer funnes för hela riket; år 1895 hade t. ex. endast 2,118 af de till ett antal af 18,926 uppgående arbetsställena medhunnits. Såväl i England, som i Tyskland funnes numera en kår af kvinnliga inspektriser och deras verksamhet, som särskildt omfattade det hygieniska området, hade visat sig särdeles välsignelserik. Den kvinnliga yrkesinspektionen borde byggas på direkt kontakt med arbeterskorna och på den myndighet lagen skänker och inspektorisens ställning borde vara fullt jämbördig med inspektörens, ehuru hans arbetsfält hufvudsakligen borde afse det tekniska och hennes det hygieniska.

Efter en diskussion, som utvisade att mötets intresse för denna fråga vore synnerligen stort, fattades följande resolution:

Det i Malmö församlade Fredrika-Bremer-Förbundets kretsmöte uttalar som önskvärdt och nödvändigt, att kvinnliga yrkesinspektriser anställas på sådana arbetsställena, där kvinnor och minderåriga sysselsättas och att dessa inspektriser under fullt ansvar erhålla ett praktiskt verksamhetsfält på det hygieniska området.

Mötet hemställde äfven till Fredrika-Bremer-Förbundet att sätta sig i förbindelse med de fackorganisationer, som

bildats, där kvinnor och barn i större utsträckning användas i industriellt arbete i och för främjande af att kvinnlig yrkesinspektion må komma till stånd.

Ett angenämt samkväm med sång, skånska landsmåls-historier och supé vidtog nu, och först sent på kvällen skildes man åt.

Följande dag upptogs af mera enskilda öfverläggningar mellan kretsens styrelsemedlemmar och centralstyrelsens medlemmar. Tiden var för öfrigt anslagen till att se sig om i Malmö och i Lund, dit mötet denna dag var förlagdt. Besök i Södra Sveriges sjuksköterskehem, i skolbarnshemmet och i domkyrkan medhunnos innan de tvenne på programmet stående föredragen gingo af stapeln. I det första af dessa framlade fru A. Lewenhagen kvinnornas behof af kunskap i affärsförhållanden, såväl i hvad egna affärer beträffade som i kommunala angelägenheter. Det sakrika föredraget gaf anledning till en diskussion, som utmynnade i ett beslut att i den kurs i samhällslära, som kretsen vore betänkt att anordna instundande höst tillsammans med rösträttsföreningen, äfven undervisning i affärer skulle inbegripas. Förfriskningar intogos härefter under lifligt samspråk och innan man visste ordet af var klockan sju och tiden inne för det andra föredraget. Detta hölls af fru A. Ekelund och utgjordes af en skildring af ungdomsklubbar, utgående från deras första tillkomst i Amerika och huru de i vårt land äfven vunnit efterföljd. Talarinnan framhöll varmt och öfvertygande, hvilken stor mission sådana klubbar hade att utföra bland vår sedligt försummade ungdom. Den följande diskussionen gaf vid handen att hennes åhörare delade hennes åsikter härutinnan, och det betonades att det vore synnerligen af behovet påkalladt att något gjordes för unga gossar och flickor i Malmö och Lund. Mötets beslut blef också att arbete skulle sättas i gång för att få dylika klubbar till stånd inom de resp. samhällena.

Kretsens ordförande, fröken E. Lindencrona, tillkännagaf nu att mötesprogrammet var genomgånget och tackade alla som bidragit till det lyckade resultatet. Sedan några sångnummer utförts af Lunds damkvartett afslutade fru Montelius mötet, framhållande hvilket stort utbyte dessa sammankomster gäfve, icke minst för dem, som i hufvudstaden vore sysselsatta med arbete i samma väg; för dem vore det uppfriskande och stärkande att erfara huru lifligt intresset vore landet rundt och huru friskt man grepe sig an med de olika frågorna. Helt säkert skulle arbetet för det gemensamma målet, utfördt i den anda och på det sätt som man här bevittnat och äfven genom redogörelser fått inblick uti, blifva till gagn för hela vårt fosterland. Omedelbart härefter, såsom genom en spontan ingifvelse, tonade genom salen »Du gamla, du fria», på stående fot afsjungen och härmed var mötets allvarliga del slut.

Ett gladt och vänligt umgänge under gemensam supé återstod sedan, men uppbrott måste dock ganska tidigt äga rum, emedan en hel del mötesbesökande återvände norrut med nattåget.

Den stora betydelsen af att förbundsmedlemmar landet rundt på detta sätt blifva i tillfälle att utbyta tankar

kan ej nog framhållas. Nya uppslag gifvas, entusiasm för gemensamt mål tändes, möjligen uppståndna missförstånd bortförklaras och man skiljes åt med en känsla af att kraftiga impulser till fortsatt arbete tillströmmat enhvar och att den skriftliga förbindelsen lättare kan komma att

upprätthållas på grundvalen af den personliga bekantskapen.

Inbjudan till nästa kretsmöte framfördes af ordföranden i Linköpingskretsen och är afsedt att hållas därstädes strax efter påsk 1909.

S.

Något om våra konstnärinnor.

III.

Ottilia Adelborg.

Då Ottilia Adelborg för en del år sedan utställde och sedan på Albert Bonniers förlag utgaf sitt: *Prinsarnes blomsteralfabet*, väckte boken berättigadt uppseende för den nya ton, hvaraf dess illustrationer präglades.

I England hade visserligen Walter Crane, — den stora föregångsmannen och den inspirerande för-

mågan på samma område, det halft fantastiska, halft barnsliga personifierandet af blommor under mänsklig gestalt, — gifvit förtjusande och originella prof på ett slag af illustrationskonst. Men hos oss var det hittills okänt.

När därför fröken Adelborgs alfabet kom till synes, sträcktes alla händer ifrigt efter det för att rikta barnens bokförråd med denna lilla skatt af konstnärliga, kvicka och graciösa bilder, där hvarje blomma är omvandlad till en intagande personlighet, och där hvarje sådan liten personlighet bär prägel af att ha tillkommit genom en sund och lifaktig fantasi.

I vår barnlitteratur hade visserligen då och då presterats rätt älskvärda illustrationer, men inga hade hittills nått upp i jämnhöjd med Ottilia Adelborgs alfabet.

Att boken också blifvit tillbörligt uppskattad, bevisas bäst däraf, att den ofta blifvit så »sönderläst», att det första exemplaret måste ersättas af ett nytt. Ett godt tecken!

Det är mycken karaktär på de olika små fysiionier, Ottilia Adelborg där framställt, och godt lynne och käcka rim omväxlar på ett angenämt sätt med

älskvärd känslighet och finhet. »Gullvifvan», »Äppelblomman», »Odörten», »Hvitsippan», »Liljekonvaljen» och många andra ha för alltid fäst sig i barnens minne under den vackra och poetiska form de tagit i Ottilia Adelborgs bok, och man kan lyckönska de små, som när de växa upp, genast få vänja sina ögon vid så harmoniska och glada bilder.

Äfven i detta fall är vårt århundrade i sanning »barnets århundrade». När man tänker tillbaka på sin egen barndom, mins man, hvilken fattigdom, som då tyvärr rådde på goda, illustrerade barnböcker. Några engelska, ganska »hemtrefliga», men tämligen konventionella bilderböcker, och jämte dem den öfver all beskrifning rysliga *Pelle Snusk* var snart sagdt den enda illustrerade barnlitteratur, som då erbjöds. Pelle Snusk med sina allt igenom otroligt okonstnärliga bilder och sin upprörande dumma och sensationella text, återfinnes dock ännu i dag i de flesta barnkammare. Den hör liksom till traditionerna, och »historiskt» sedt kan den ju ha ett visst intresse. Man ser genom den, huru språnget från då till nu i illustrationskonst är jättestort.

Men egendomligt är det faktum, jag erfarit äfven hos begåfvade och fint kännande barn, att de någon gång med en viss nyfiken tjusning åter leta fram Pelle Snusk och sätta till lifs någon af de härresande berättelser, som den bjuder på. Det är som om de, som ett slags motvikt mot all den fina, väl afvägda litteratur, som numera dagligdags erbjuds dem, behöfde skratta åt och »oja» sig öfver de plumpa bilderna och de långa, onaturliga verserna i den öfver femtio år gamla bilderboken.

Deras känsla tycks stundom liksom reagera mot den högt uppdrifna konstnärliga omgifning, ur hvilken de vanligen hämta sina intryck och njuta af att för ett ögonblick återvända till den osammansatta, krasst småborgerliga och från all konstnärlighet kemiskt renade atmosfär, som präglar illustrationerna i denna vår äldsta barnbok.

Kanske är det ett tecken till dekadens? Eller en reaktion mot den starkt estetiska måttstock, som nu mera sättes på *allt*, som vidkommer barnens uppfostran.

Detta hindrar emellertid icke, att de sedan med

Schering & Lindberg, Skylt-, Dekorations- o. Rumsmålare.

Jakobsbergsgatan 43. * Allm. tel. 21709.

Möbellackering utföres äfven. Kostnadsförslag på begäran.

OBS! Välgjordt arbete! Moderata priser!

dess större förtjusning återvända till sina älsklingsböcker, och bland dem kommer länge, — jag vore frestad att säga alltid, — Ottilia Adelborgs blomsteralfabet att intaga en af hedersplatserna.

Efter blomsteralfabetet utkom boken om siffrorna; »1 2 3 4»; äfven den full af lif, färgglädje och älskvärdt lynne, vackert och känsligt tecknad liksom blomsteralfabetet.

Men det är dock en annan af Ottilia Adelborgs produktioner, som, jämte alfabetet, tar priset i barnens sympatier. Det är historien om: *Pelle Snygg och barnen i Snaskeby*. Den lätta, glada, hvita Pelle Snygg, som tassar omkring i sina hvita skor, och på sitt skämtsamma, men energiska sätt ordnar förhållandena i det lilla Snaskeby, är en kvick, treffig och sprittande uppenbarelse, som barnen lärt sig älska. Det goda humör och den frånvaro af sentimentalitet, som alltid är ett särtecken för fröken Adelborgs illustrationer, göra dem särskildt kära för barnen. Inga ha så fint öra som de för den äkta klangen i en röst, och ett naturligt barnryggar medvetet tillbaka inför hvarje uttryck af falsk känsla, — såväl i verkligheten, som i konsten, — och hvilken de ofta beteckna med det enda ordet: »sjåpig».

Ottilia Adelborg äger icke ett uns af denna egenkap, utan hon har tvärt om ett käckt, muntert, naturligt gemyt, som äfven i de veka momenten aldrig slår öfver åt det allt för känsliga. Därför älska barnen att bläddra i hennes bilderböcker, till dess att icke stort mera än pärmarna finnas kvar, ett vitsord, som, tyckes mig, mera än något annat bör öfverbevisa fröken Adelborg om, att hon lyckats »träffa den rätta strängen».

Ottilia Adelborg är född i Blekinge och började sina studier först på tekniska skolan, sedan hos professor Winge och slutligen sex år på konstakademien. Först länge efter de egentliga studieåren kom fröken Adelborg i tillfälle att resa utomlands, se och lära af andra.

Oaktadt sydsvenska berättar fröken Adelborg, att hennes håg alltid stått till Dalarna. För fem år sedan begaf hon sig dit, som hon då trodde endast på några månader, men hon har sedan alltjämt, tillsammans med sina systrar, varit bofast i Gagnef.

Jämte sin teckning har fröken Adelborg där börjat kraftigt understödja och uppmuntra hemslöjden, särskildt knypplingskonsten.

I Gagnef hade all hemslöjd legat mycket nere, och då fröken Adelborg kom dit, rådde ingen lifaktighet på detta område. Men varmt intresserad, som hon var af dalbefolkningen och dess gamla traditioner och kultur, företog hon sig att redan första året på försök anordna en liten knyppelskola.

Den första ledningen vid undervisningen erhöles af en skicklig knyppelska från Mockfjärd, som ställde sin kunskap till de yngre gagnefkullornas förfogande.

Men snart måste de reda sig på egen hand, och sedan grundelementen inhämtats, blefvo de äldsta af eleverna, »små kullor på fjorton år,» anställda som

lärarinnor. Dessa unga hjälpredor visade sig äga både tålmod och förmåga att meddela de kunskaper, de sjäfvä nyss fått del af. Fröken Adelborg berömmar dem såsom samvetsgranna och ifriga, »och», fortsätter hon, »dalfolkets medfödda smak och tålmodiga noggrannhet har gjort, att det kunnat gå».

Den i början anspråkslöst tilltagna knypplingskolan räknar nu mellan 30—40 elever, delade på tre afdelningar, hvilka äro förlagda på tre olika platser. En, den hufvudsakliga skolan, har sitt stamhåll i Gagnef, en är förlagd längre ned i socknen och en i Leksand, på gränsen till Gagnef. I den senare knypplas dock endast »leksandsknytningar.»

Främst upptagas de gamla mönstren, de välkända gamla dalamönstren, med sin starkt accentuerade teckning, ofta inramad af en något gröfre tråd, som på en gång isolerar och frigör mönstret från botten-nätet.

Någon gång komponeras ett nytt mönster. Ett af dessa nya har särskildt fäst sig i mitt minne från den tilltalande utställningen af gagnefspetsar på nordiska museet förliden höst. Det var en spets, där motivet utgjordes af Gagnefs kyrka, stiliserad mot den tunna botten. Den verkade både originell och parant, om jag än icke vill säga, att den var att föredraga framför de verkningsfulla, traditionella mönstren, af hvilka existerar en massa varianter, om än alla konstrueras efter samma grundprinciper; principer, som förefalla så systematiskt stränga, att man föreställer sig, att det noggrannast upptecknade mönster måste fordras därtill. I stället förvånas man att höra, att dalspetsarna i likhet med de vackra skånska spetsarna, knypplas utan något som helst uppritadt mönster.

Att det fordras såväl nedärfd tradition som fingerfärdighet och intuition för ett dylikt arbete, faller af sig själf.

Endast en gång i veckan arbetar fröken Adelborgs knyppelskola, men barnen förses med hemarbete och »intet får arbetas endast som öfningsbit», berättar fröken Adelborg, *allt* bör kunna användas och köpas, eller i lyckligaste fall är det på förhand beställt och utföres för en bestämd köparens räkning.

Undervisningstiden är förlagd till tiden mellan 9—6, och då arbetstiden sålunda blir lång, har fröken Adelborg i år anordnat soppkokning i skolan. En af flickorna utväljes för hvar gång till kokerska, och soppan afätes »vid fint dukadt bord»; — lärarinna och elever i samfälld trefnad. — Ett bibliotek i förning med skolan är äfven ställt till barnens disposition. De begagna sig flitigt däraf, och det utgör deras stora glädje.

Skolan har nu äfven erhållit en direkt uppmuntran i ett anslag af hushållningssällskapet i Kopparbergs län, och man har all anledning att tro, att den vackra knyppelkonsten, tack vare den stora, personliga insats, fröken Adelborg gjort, skall ha tagit tillräcklig fart bland de *unga* gagnefskullorna för att gå en ny framtid till mötes.

Men trots att fröken Adelborg nu har sitt stora,

Henrik Gahns koncentrerade **Gahnelit** i flaskor à 2 kr. och 1 kr. Behagligt och i hög grad verksamt munvatten.

Tillverkas under kontroll af herr professor Carl Sundberg vid Karolinska institutet i Stockholm.

levande intresse koncentreradt på Gagnefs hemslöjd, ett intresse, som tvifvelsutan tar hennes tid och krafter i anspråk, hoppas vi hjärtligt, att hon icke ville öfverge sin teckning; icke ville upphöra att glädja barnen och oss med sina uppfriskande, liffulla bilder.

Säkert har fröken Adelborg en mycket tacksam publik i Gagnef bland de unga kullorna, som hon inviger i spetsknypplingens mysterier, men hon har en minst lika tacksam spridd i Sveriges barnkammare:

glada, sagohungriga barnungar, som ifrigt bläddra i de kärkomna julböckerna efter hennes muntra karaktäristiska teckningar, som de redan som mycket små lärt sig känna igen och hålla af.

Ty fröken Adelborg hör till det slag af barnboks-tecknare, som vi alldeles icke ha råd att undvara.

ELLEN LUNDBERG,
f. NYBLÖM.

LITTERATUR.

Ellen Wester: Paracelsus i Stockholm. Stockholm. Albert Bonniers förlag.

Väl må det kallas ett egendomligt sammanträffande, att boken Paracelsus af en svensk författarinna utkommer ungefär samtidigt med uppförandet af Schnitzlers Paracelsus på en af Stockholms teatrar. Detta lilla versspel har för öfrigt utom hufvudpersonen ingenting gemensamt med Ellen Westers historiskt hållna, romantiserade episod ur samme schweiziske medeltidsläkares lif. Teophrastus Bombast von Hohenheim eller som han sedermera i sin starka själfkänsla kallade sig, Paracelsus — den utomordentlige — en mystiker och djupsinnig lärd samt i läkekonsten så långt före sin tid, att han af eftervärlden ansetts som dess reformator, ehuru han af sin samtid betraktades som en trollkarl, har redan i gångna tider frestat mer än en penna. Det visar sig, att äfven nutiden finner lust att spinna vidare på sagotråden kring hans dunkla gestalt. Ellen Wester tar upp tråden år 1520, tiden för Paracelsus' besök i Sverige, och hon måste ganska länge ha sysslat med medeltida studier för att kunna så behagligt som hon gör, gifva oss de historiska förutsättningarna för sin lilla berättelse. Rätt väl sättas vi under dess lopp in i stämningen af den tid, då Sveriges framtid, innan Vasasolen ännu upprunnit, låg insvept i en ogenomtränglig dimslöja och själfva marken var osäker som gungfly. Denna underliga tid, då »svenskt och danskt var så sammanblandadt genom hundra års förening», att man måste misstro sin närmaste granne och såg tvedräkt råda inom själfva familjen, och då svenskheten i förtvivlan spejade efter ett enande fälttecken att följa i striden för sitt bestånd. På Stockholms slott värnade väl ännu en ensam kvinna där om midt i den allmänna handfallenheten, men menige man sökte en härförare. Ramen är god, men det har kommit något af den fjärran medeltidens skymning, något överkligt öfver de däri insatta personerna. Klarast är väl Paracelsus tecknad. Förf. ser i honom icke häxmästaren, utan en vanlig eller rättare en ovanligt begåfvad människa, som genom full användning af sina skärpta fem sinnen insuper vishet af naturen, lifvet och världen omkring sig. Han är den praktiske vetenskapsmannen, städse målmedveten och fullt herre öfver sin vilja. Intet, icke ens kärleken i Anitas ljufva gestalt, förmår dåra hans kallt beräknande hjärna. Äfven Anita vet hvad hon vill, och när hon icke får följa honom, befriar hon enligt hans ord sin själ från »jordens massa». Hade det funnits litet mera af själ i den blodlösa skuggan hennes barndomsvän Karl, föregifven ättling af konung Karl Knutsson, skulle detta stoff kunnat dramatiskt behandlas med måhända mera fördel än Schnitzlers tämligen enkla intrig. Ynglingen utan vilja eller dådkraft

dör emellertid, och det förefaller en smula otroligt, att någon enda danskvän, långt mindre kung Christian själf, kunde haft orsak att frukta honom. Hopplös, som det svenska partiets ställning var, kunde det dock varit tänkbart, att en och annan litat till honom, sedan den gamle doktor Hemming Gad svikit dess sak och lyckats göra äfven den käcka fru Christina vacklande. På dennes råd öppnar Stockholm sina portar, och Paracelsus, hvilken haft trägen sysselsättning som fältskär i det danska lägret därutanför, befinner sig bland de intågande segerherrarna. Har han haft en aning om det stundande blodbadet? Alltnog hans rastlösa ande manar honom att skyndsamt draga därifrån för att helt ägna sig åt de vetenskapliga studier, som ständigt leka honom i hågen. På ett tämligen tvärt sätt får den föga spännande handlingen här sin avslutning. Skada! Vi ha alltför få goda skildringar från våra sagolika häfder, och Paracelsus' mystiska personlighet var dessutom något att göra af. Man skulle önskat att förf. förmått »brutalisera» sitt präktiga stoff. Hvad hon uppnår, är blott en vek stämningensbild, målad — det är värdt allt erkännande — på ett lättflytande, delvis poesifyllt språk, som gör den lilla boken till en angenäm lektyr för gammal och ung.

S—d. Pl—n.

Hélène Vacaresco: Konungens gemål. Bemyndigad öfversättning från engelska originalets andra upplaga af Ebba Nordenadler. Stockholm. Wahlström & Widstrand.

En roman, hvars handling rör sig inom de allra högsta kretsarne, skriven af en hofdam och en drottningens väninna, måste kunna vara af ett alldeles särskildt intresse, ty den bör ju alltid hafva något af intimitetens doft, och om äfven personerna icke äro porträtterade, böra typerna kunna framvisa en stor mängd verklighetsdrag. Hvad som frapperar fördelaktigt redan i början af boken är den fördomsfrihet med hvilken högheterna behandlas, ända ifrån den vise, konungen af Lavedonien till storkertigen med sina tre döttrar och ned till friherrinnan Ketglar, den gamla hofdamen, vid hvilken uppmärksamheten fästes på grund af de förundransvärdt många nigningarna, som hennes väl tränade gamla knän äro i stånd att åstadkomma. Under handlingens fortlöpande gång är den ironiska uppfattningen alltjämt vaken och saltar anrättningen, hvilken i sig själf annars kanske smakat en smula fadd. Nu kan man följa de höga personernas öden med ganska vidmakthållet intresse, och har dessutom den tillfredsställelsen, att när hofluften blir för kvalmig, råka på en amerikanare, som vid själfva

den kungliga taffeln kallar drottningen för »kvinna», hvilket aldrig händt henne förr, hvarken offentligt eller enskildt, och som säger om tyska kejsaren att »antingen är karlen galen eller ett snille». Man tänke sig den bestörtning som uppstår. Drottningen af Lavedonien en *kvinna* och kejsar Wilhelm en *karl!* Tyska ministern, som var närvarande, höll på att få ett slaganfall.

Naturligtvis åberopar förf. genom berättelsens gång vår medkänsla för regerande personers, på grund af deras börd, svårlösta kärlekskonflikter. Här ligger olyckan närmast i, att konungen verkligen älskar sin drottning, då däremot hon älskar sin ställning — och en annan. Särdeles oklar är konfliktens upplösning, i ty att man aldrig får klart för sig om Paul Montarne, drottningens älskare, är den storsinte, ädle mannen som han först synes eller en

skurk, lika litet, som man lyckas reda ut drottningens gåtlika hållning vid attentatet och senare, när hon och konungen återförenas nere i Algier. Och fast man väl måste tro konungens af Lavedonien egna ord är man icke så alldeles säker om att han till slut är »älskad af sin kära maka». Det är nog icke alltid så lätt att hålla alla trådar i sin hand, vare sig marionetterna äro kungliga personer eller icke, och att få dem att röra sig och handla just så, som det höfves i det psykologiskt viktiga ögonblicket, och det synes som om det härvidlag trasslat till sig på slutet för förf. Boken kommer emellertid icke dess mindre att kunna utgöra en roande lektyr för dem, som intressera sig för lifvet »på höjderna».

Öfversättningen är sällsynt god och omsorgsfullt gjord.
E. K—N.

Inför afgörandet.

Konstitutionsutskottets utlåtande i den kvinnliga rösträttsfrågan och angående öfriga rösträttsmotioner föreligger nu färdigt. Utskottet har afstyrkt samtliga motioner, med åtta reservanter till förmån för det liberala partiets yrkande på kvinnorösträttens införande i det i öfrigt oförändradt hvilande förslaget.

Frågan lär förekomma till behandling i kamrarna redan om lördag, 2 maj.

Således står vår stora fråga inför det slutliga afgörandet vid detta års riksdag. I hvad mån vi kvinnor vågat hoppas på en lycklig lösning är här nu icke tiden att yttra sig om, men med utskottets afstyrkande utlåtande såsom ett faktum framför oss stiger där upp — stark och oafvislig som aldrig förr — en känsla af att den kamp, som kvinnorna föra, *bör icke, får*

icke förlängas in i en obestämd, framtid. Där står för mycket på spel, — det gäller icke detta, att det är nödvändigt just nu, att kvinnorna må få använda sin röst lika med männen vid de politiska valen, det gäller mycket mera — att det icke får växa bitterhet, split — kanske hat — mellan människor. Vi kvinnor *vilja* icke striden, vi lida under de förhållanden, som kampen drager med sig, men vi *kunna* icke släppa vår sak. Den måste fram. Må de, som hafva afgörandet, betänka, huru ändamålslost det är att fördröja en reform, som dock måste igenom, ty dit hafva vi dock kommit att rättfärdighetskrafvet står klart, och därför kan frågan icke mera ryggas tillbaka.

Protestmöte i anledning af k. propositionen rörande förbud för kvinnors användande i nattarbete.

Under stor anslutning hölls i Folkets Hus i Stockholm tisdagen den 28 april ett offentligt diskussionsmöte i anledning af den nu föreliggande k. propositionen om förslag till lag rörande förbud för kvinnors användande i nattarbete. Anordnad af arbeterskorna själfva, fick detta möte en gripande betydelse genom den enhälliga protest, som af dem här uttalades. Mötet inleddes genom föredrag af fru Ruth Gustafsson och herr Albin Weidenhaijn. Efter en lång och intressant diskussion antogs en resolution, som kraftigt fastslog den

synpunkten, att fattandet af ett beslut som det nu föreliggande förslaget till förbud för nattarbete för kvinnor, något, som på det mest allvarliga sätt skulle ingripa i så många arbetande kvinnors existensförhållanden, icke bör ske, innan kvinnorna själfva, såsom politiskt röstberättigade, hafva tillfälle att lägga sin mening i dagen i en för dem så viktig lagstiftningsfråga. I stället förordades sådana skyddsåtgärder som moderskapsförsäkring och bostadsinspektion m. m.

En kongress i Paris.

Veckan efter den internationella rösträttsalliansens kongress i Amsterdam kommer att i Paris hållas en nationalkongress för kvinnornas sociala och politiska rättigheter (Congrès national des droits civils et du suffrage des femmes), hvilken loftar att blifva af stort intresse, och som säkerligen kommer att bevistas af många af deltagarna i Amsterdamskongressen.

Hvad beträffar den kvinnliga rösträttsfrågan i Frankrike, har den, som bekant, icke varit föremål för någon öfverläggning i parlamentet, men den har på senare ti-

der gjort stora landvinningar så väl i pressen som i den allmänna uppfattningen. För upplysning om så väl denna frågas läge som den franska kvinnans sociala ställning hänvisa vi till J. W:s intressanta artikel om *Kvinnosakens framsteg i Frankrike* i föregående nummer af Daguy.

Inskriftningsafgift till kongressen i Paris är 5 francs; samtidigt med anmälan om deltagande bör denna summa insändas i postanvisning till *Madame Oddo Deflou, secrétaire générale, 55 rue de Seine, Paris.*

Riksdagen och kvinnorösträtten.

Riksdagens båda kamrar äro af Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt inbjudna till Grand Hotel torsdagen den 30 april kl. 7 e. m., då korta anföranden i kvinnornas rösträttsfråga komma att hållas af Landsföreningens ordförande fröken Anna Whitlock, fru Lizinka Dyrssen f. af Ugglas samt doktor Lydia Wahlström. Till riksdagens samtliga ledamöter hafva utfärdats synnerligen smakfulla personliga inbjudningskort med det internationella rösträttsmärket i guld omgifvet af svenska flaggor. Det är att hoppas, att ett mycket stort antal af de inbjudna skola hörsamma kallelsten.

Notiser.

Föreningen Dagnys ordinarie möte afhölls under fru Montelius ordförandeskap i K. F. U. K:s lokal i Stockholm tisdagen den 28 april. Styrelseberättelse upplästes, hvilken i allmänna drag redogjorde för föreningens ekonomiska ställning, för startandet af tidningen samt dess verksamhet under den korta tid, som förflutit sedan föreningen bildades. Såsom Fredrika-Bremer Förbundets representanter i styrelsen hade redan omvalts fru Agda Montelius och doktor Lydia Wahlström med fröken Axianne Thorstenson som suppleant. Föreningen återvalde fröken Stina Quint till ekonomidirektör samt valdes till ordinarie styrelseledamöter fröknarna Signe Bergman, Anna Rylander och Mathilda Staël von Holstein. Till suppleanter omvaldes fru Lilly Hellström och fröken Sigrid Leijonhufvud.

Som tidningens redaktör ingår fröken Ellen Kleman som själfskrifven ledamot af styrelsen.

Kurser i samhällslära. På initiativ af föreningarna för kvinnans politiska rösträtt i Malmö och Lund komma till hösten kurser i samhällslära att anordnas såväl i Malmö som Lund. Sedan Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Malmö—Lund med omnejd antagit rösträttsföreningarnas förslag om samarbete för ordnandet af dessa kurser, hafva till medlemmar i ett gemensamt arbetsutskott valts doktor Malin Wester-Hallberg, fröken Stina Hellgren, kamrer L. Kleberg och fröken Ebba Lindencrona i Malmö samt fru Anna Hilding-Andersson, adjunkt G. M. Bliberg, fil. lic. Hilma Borelius och fröken Elna Persson i Lund.

Vid det sedvanliga demonstrationståget 1:sta maj i Stockholm komma kvinnorna att för första gången erhålla en särskildt anvisad plats i tåget, afdelning N:o 2, hvilket ger dem rätt till talarstolen N:o 2, från hvilken fru Ruth Gustafsson kommer att tala. Särskildt betonande vikten af en kraftig opinionsyttring i den kvinnliga rösträttsfrågan, har uppmaning till liflig anslutning i tåget utgått till såväl organiserade som oorganiserade kvinnor.

Ett opinionsmöte i Östersund. Vid ett möte, anordnad af föreningen för kvinnans politiska rösträtt och besökt af omkring 1,200 personer, har, efter föredrag af stadens riksdagsman regementspastor C. Sehlin och fröken Anna Lindhagen från Stockholm, enhälligt antagits följande resolution: »Män och kvinnor i Östersund, samlade till möte till ett antal af 1,200, uttala som sin mening att då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöfver kvinnans insats i det offentliga och då rösträttsfrågan ingalunda kan anses löst så länge halfva befolkningen lämnas

utan all direkt inflytande på lagstiftningen, förslag om samma politiska rättigheter för kvinnor som för män bör antagas vid 1908 års riksdag.»

Under påskhölgen har fröken Lindhagen ytterligare hållit föredrag i Krokomb och i Oviken. Efter föredragen antogs samma resolution som i Östersund.

I Oviken bildades en kvinnlig rösträttsförening.

Barn och biograf föreställningar. Den 24 feb. 1908 hade styrelsen för Pedagogiska sällskapet i Stockholm i K. F. U. M:s stora sal anordnat ett diskussionsmöte med ämnet *Barn och biograf föreställningar*. Då förhandlingarna vid mötet, som var mycket talrikt besökt, utförligt refererats, ej blott i alla Stockholmstidningar utan äfven i en del af landsortspressen, inskränka vi oss till att omnämna, dels att inledarinnan, fröken Marie Louise Gagner, vann kraftigt stöd för de åsikter hon frambar hos nästan samtliga talare, dels att mötet enhälligt beslöt ingå med en framställning till Öfverståthållareämbetet, innehållande en begäran, att ämbetet måtte tillse, att de föreskrifter, som af detsamma utfärdats för biograf föreläsningar, verkligen måtte iakttagas.

Då biograf frågan är i hög grad aktuell ej blott i hufvudstaden utan också i landsorten — talrikt besökta möten i olika städer äfvensom artiklar i olika tidningar vittna därom — torde det vara af intresse att här meddela, det fröken Gagners föredrag, som är byggt på ett ingående studium af biograferna, kommer att inflyta i Verdandis majhäfte äfvensom att det kommer i särtryck tillhandahållas allmänheten genom bokhandeln.

Åt fröken Marie Louise Gagner har Styrelsen för Svenska kvinnornas nationalförbund såsom en gärd af erkänsla och sympati för hennes arbete för biografernas reformering öfverlämnat en summa af 200 kr., afsedd att möjliggöra spridning i stor skala af det föredrag fröken Gagner höll vid det af Styrelsen för Pedagogiska Sällskapet i Stockholm anordnade diskussionsmötet med ämne *Barn och biograf föreställningar*.

Svenska Kvinnornas Nationalförbund.

Under det nu tilländagångna arbetsåret hafva följande föreningar tillhört Svenska Kvinnornas Nationalförbund

Fredrika-Bremer-Förbundet, Nya Idun, Svenska allmänna kvinnoföreningen för djurens skydd, Göteborgs flickskoleförening, Kvinnoklubben, Stockholms Läsesalong, Föreningen för Vålgörenhetens Ordande, Föreningen Handarbetets Vänner, G. C. I., Centralkommittén för Arbetsstugor för barn, Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar, Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvar, Hvita bandet, Röda korsets kvinnoförening, Sällskapet Iris, Sällskapet »Hemmens Platsförmedling», Föreningen för Sömmerskor, Kvinnornas förening »Iduna», Den kvinnliga telegrafpersonalens förening, Föreningen »Mjöldroppen».

Under året har dessutom till S. K. N. slutit sig: *Södra Kristliga föreningen af Unga kvinnor.*

Svenska Kvinnornas Nationalförbunds Centralkommitté har under året utgjorts af följande personer: Fru *Anna Hierta-Retzius*, ordförande; friherrinnan *Anna Rappe*, vice-ordförande; fröken *Maria Cederschiöld*, protokollförande sekreterare; doktor *Ellen Sandelin*, korresponderande sekreterare (från 18 april—7 maj, då hon afled), och därefter fröken *Ellen Terserus*; fru *Marie-Louise Klason*, kassaförvaltare.

De föreningar och sällskap, som anslutit sig till Svenska Kvinnornas Nationalförbund, omfatta sammanlagt ett antal af öfver 22,300 personer.

En del af dessa föreningar hafva ett större antal lokalföreningar på skilda orter i landet, hvaribland må nämnas: Föreningen »Mjöldroppen» 4 filialer, Fredrika-Bremer-Förbundet 8 lokalkretsar, Sv. allm. kvinnoföreningen för djurens-skydd 32 lokalföreningar, Sv. kvinnoföreningen för fosterlandets försvar 45 lokalkommittéer, Röda korsets kvinnoförening 60 lokalkommittéer, Hvita Bandet 72 lokalföreningar.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 1/2 öre pr mm.)

ELEVER vid Skara folkskollärrinneseminarium önska under sommaren platser som lärarinnor samt biträden i hem, hushåll, barnvård eller trädgårdsskötsel. Reflekterande härå torde hänvända sig till Jenny Velander. Seminarieadjunkt. Skara.

16-ÅRING, som genomgått en kurs vid Marianelunds praktiska skola, önskar plats i familj för att biträda med inom hemmet förefallande göromål. Önskar anses som medlem af familjen. Svar till Maja p. r. Oskarshamn.

EXAMINERAD kvinnlig gymnast med flerårig praktik önskar anställning i familj eller vid bad. Svar till »Van gymnast», Jungfrugatan 33, 1 tr., Stockholm.

ISCHWEIZ studerande, väl orienterad svenska önskar sällskap för billiga resor eller fotvandring för naturstudier. Medföljer gärna familj eller ungdom som ciceron. Svar till »Praktisk», Dagnys redaktion.

LEDIGA PLATSER.

VID uppfostringsanstalten för sinnesslöa barn å Stretored kommer, på grund af anstaltens utvidgning, att fr. o. m. höstterminen 1908 anställas ytterligare en lärarinna. Ansökan till nämnda plats, som tillsättes med 3 mån. ömsesidig uppsägning, insändes till anstaltens föreståndare under adr. Källered före den 1 augusti maj. Lön 900 kronor pr år i ett för allt. Som kompetensvillkor fordras minst att hafva aflagt småskolelärarinneexamen med goda vitsord, samt vara kompetent att undervisa i kvinnliga handarbeten.

STYRELSEN.

BEHAGLIG framtidsplats, att sköta bättre ungarlshem, kan af bildad hushållsfröken, med sätt och yttre, sökas under märke: »25-35», S. Sveriges Annonbyrå, Malmö. Ref. och foto. erfordras.

KVINNA, kunnig i trädgårdsskötsel, kan genom att ge sitt arbete vid skötandet af villaträdgård, dels möjligen äfven hönsgrädd, få dela inkomsten med ägarinnan af treflig villa med trädgård nära stad. Annan uppgörelse kan eventuellt träffas. Svar till »Trädgård 1908», Annonkontoret Svea, Norrköping.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöfverlåtelse, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. 1/2 10-4.

Svenska Fattigvårdsförbundets Platsförmedling.

Vid barnkrubba i Stockholm blir platsen som föreståndare ledig 1 Sept. i år. Då vid krubban äfven späda barn mottagas, bör sökanden äga utbildning i barnvård samt förmåga att däri handleda de elever, som komma att emottagas.

Villkor: fri bostad, fritt vivre och 60 kr. i månaden.

Sökande torde vända sig till Svenska Fattigvårdsförbundet, 6 Lästmakaregatan, Stockholm, exp. 11-3, där vidare upplysn. meddelas.

PLATS finnes till våren för bildad eventuellt musikalisk ung dam. Sökanden, som skall vara dels sällskap, dels deltaga i förekommande husliga göromål, bör vara frisk och stark med gladlynt, vänligt, lugnt sätt samt skicklig i handarbeten. Svar med betyg eller referenser, fotografi samt uppgift om ålder och pretentioner till »Familjemedlem», Sundsvall p. r.

KVINNLIG trädgårdsmästare önskas till mindre trädgård i södra Värmland. Uppgift å lön m. m. till Lillerud pr Nor.

Privata lärarinne-seminarium,

Stockholm, Riddaregatan 23,

utbildar lärarinnor för flickskolans lägre och mellersta klasser samt för hemmen. Kursen är två-årig. En högre kurs för dem af seminariets f. d. elever, som genom specialstudier önska utbildas sig för undervisning på högre stadier. I denna kurs mottagas äfven extra elever. Närmare upplysningar lämnas af läroverkets föreståndarinna, fröken *Sofi Anderson*. Mottagn. onsd. och lörd. kl. 1-2. Adress Riddaregatan 23. Ansökningar till seminariet böra vara inlämnade före den 13 juni.

Styrelsen.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i Dagny, hvilken, som tidning för svenska kvinnorörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatsafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatsafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatsafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatsafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatsafdelningen, underrättar Notariatsafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatsafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositiörens värde, dock ej under två kronor.

Filip Holmqvists
Handelsinstitut
Norra Allégat. 7, Göteborg
FRÄMSTA OCH STÖRSTA
ENSKILDA HANDELS-
LÄROVERKET I LANDETS
FRÄMSTA HANDELSSTAD

Efter aflagd

Realskoleexamen

eller studentexamen eller afgang från högre läroverk för flickor bilda Institutets års- och terminskurser en synnerligen lämplig och tidsbesparande fortsättning för inträde på köpmansbanan och bankkontor. Begär program. Öfver 200 firmor ha under 1907 rekryterat sin personal från Institutet.

Filip Holmqvist,

Öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm, lärare vid Chalmerska institutet, ledamot af Sv. Revisorsamfundet.

Höstterminen börjar den 20 aug.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Aasta Hansteen. Af *Lotten Dahlgren*.

De kommunalt anställda barnmorskornas lönefråga.

Fredrika-Bremer-Förbundets tredje krets möte. Af S.

Något om våra konstnärinnor. III. *Ottilla Adelborg*. Af *Ellen Lundberg*.

Ellen Wester: *Paracelsus* i Stockholm. Af *S-d Pl-m*. — *Hélène Vacaresco: Konungens gemål*. Af *E. K-n*.

Inför afgörandet.

Protestmöte i anledning af k. propositionen rörande förbud för kvinnans användande i nattarbete.

En kongress i Paris.

Riksdagen och kvinnorörelsen.

Notiser.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.